

Onderzoek relatie lijstnummer en aantal stemmen 2002-2010

Inleiding

Op 2 augustus 2012 werden tijdens een openbare zitting van de Kiesraad in diens hoedanigheid van centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamerverkiezing van 12 september 2012 genummerd. De heer Schrijvenaars van de groepering Lokaal Nederland maakte bezwaar tegen de procedure rond de nummering en het geldig verklaren van de kandidatenlijsten en betrok daarbij de stelling dat een hoog lijstnummer tot een lager aantal stemmen leidt. Deze stelling is aanleiding tot de onderhavige notitie waarin nagegaan wordt of een dergelijk verband is te ontdekken in de uitslagen van 2002, 2003, 2006 en 2010. Daarbij is het onderzoek beperkt tot “nieuwe groeperingen”, d.w.z. partijen die (nog) niet in de Tweede Kamer waren vertegenwoordigd.

Uitwerking

Hieronder staat in een viertal tabellen welke groeperingen, die nog niet in de Tweede Kamer vertegenwoordigd waren, tussen 2002 en 2010 aan de verkiezingen hebben deelgenomen evenals het aantal stemmen dat zij hebben behaald. Om de volgende redenen zijn groeperingen evenwel onderling niet altijd goed vergelijkbaar:

- Groeperingen zijn formeel wel nieuw, maar moeten feitelijk als gevestigd worden beschouwd (ChristenUnie 2002, Leefbaar Nederland 2002, Groep Wilders 2006);
- Groeperingen zijn formeel wel nieuw, maar de facto toch niet (Lijst Pim Fortuyn 2002, Trots op Nederland 2010);
- Groeperingen hebben al vaker zonder een zetel te behalen aan de verkiezingen deelgenomen waarbij de vraag gesteld moet worden in hoeverre ze dan nog als “nieuw” beschouwd kunnen worden (Vrije Indische Partij 2002, Nieuwe Communistische Partij 2003, Duurzaam Nederland 2003, Partij van de Toekomst 2003, Partij voor de Dieren 2006, Verenigde Senioren Partij 2006).

Wanneer het bestand voor deze groeperingen wordt gecorrigeerd, blijven er van 41 groeperingen nog 30 over. Zij staan in onderstaande tabellen per verkiezing weergegeven. Ook na bovenstaande correctie blijft vergelijking een lastige zaak, omdat lang niet elke groepering in eenzelfde aantal kieskringen aan de verkiezing heeft deelgenomen of in dezelfde kieskringen. In de tabellen zijn de groeperingen daarom gerangschikt naar het aantal kieskringen waar ze aan de verkiezingen hebben deelgenomen.

Datum
Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Kenmerk
Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Onderdeel
Secretariaat Kiesraad

Blad
1 van 5

Datum
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Ons kenmerk
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Blad
2 van 5

2002

Lijstnr	Groepering	Aantal kieskringen Totaal 19	Aantal behaalde stemmen
8	Verenigde Senioren Partij	19	39.005
13	Duurzaam Nederland	19	9.058
9	Nieuwe Midden Partij	17	2.305
10	Partij van de Toekomst	17	6.393
17	Republikeinse Volkspartij	1	63

2003

Lijstnr	Groepering	Aantal kieskringen Totaal 19	Aantal behaalde stemmen
16	blanco	19	9.045
15	Partij voor de Dieren	18	47.754
18	Alliantie Vernieuwing en Democratie	13	990
11	De Conservatieven.nl	12	2.521
17	Vooruitstrevende Integratie Partij	8	1.623
20	Lijst Veldhoen	3	296

2006

Lijstnr	Groepering	Aantal kieskringen Totaal 19	Aantal behaalde stemmen
10	Nederland Transparant	19	2.318
12	EenNL	19	62.829
14	Blanco	18	2.181
15	Partij voor Nederland	18	5.010
17	Liberaal Democratische Partij	16	2.276
19	Ad Bos Collectief	16	5.149
16	Continue Directe Democratie Partij	13	559
20	Groen Vrij Internet Partij	8	2.297
21	Blanco	7	4.339

23	SMP	2	184
22	Tamara's Open Partij	1	114
24	LRVP	1	185

2010

Lijstnr	Groepering	Aantal kieskringen Totaal 19	Aantal behaalde stemmen
12	Nieuw Nederland	19	2.010
14	Partij voor Mens en Spirit	19	26.196
16	Partij Een	19	2.042
17	Blanco	19	7.456
18	Piratenpartij	19	10.471
15	Heel NL	12	1.255
19	Blanco	7	924

Vergelijking van de groeperingen die in een gelijk aantal kieskringen aan de verkiezingen hebben deelgenomen laat zien dat het verband tussen het lijstnummer en aantal stemmen niet sterk is, zo blijkt bijv. in 2002 zowel een negatief als een positief verband. In 2003 waren er geen groeperingen die in een gelijk aantal kieskringen deelnamen. In 2006 waren er uitsluitend positieve verbanden, d.w.z. hoe hoger het lijstnummer hoe meer stemmen de partijen behaalden en in 2010 was er geen verband, positief noch negatief, tussen lijstnummer en aantal stemmen.

Hoewel de tabellen de onderzochte stelling niet ondersteunen, is het een groot nadeel dat er bij iedere verkiezing maar zo weinig groeperingen zijn die in een gelijk aantal kieskringen aan de verkiezingen hebben deelgenomen. Dat probleem kan gedeeltelijk worden opgelost wanneer de uitslagen per verkiezing per kieskring worden gezien. Dit is gedaan voor de Tweede Kamerverkiezing van 9 juni 2010.

Verband tussen lijstnummer en aantal stemmen per kieskring 2010

In onderstaande tabel zijn de uitslagen per lijst per kieskring weergegeven. In de kolommen zijn de lijsten te vinden en in de rijen de kieskringen. De twee hoogste resultaten zijn vetgedrukt en de twee laagste schuin en onderstreept.

Datum
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Ons kenmerk
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Blad
4 van 5

	12	14	15	16	17	18	19
1	<u>60</u>	902		<u>60</u>	277	441	131
2	<u>68</u>	1377		<u>44</u>	245	346	118
3	72	894	<u>36</u>	<u>47</u>	166	237	
4	140	1587	<u>102</u>	<u>110</u>	451	719	
5	<u>47</u>	651		<u>46</u>	164	278	168
6	<u>49</u>	779	<u>52</u>	57	372	283	
7	262	2586	230	<u>128</u>	626	682	<u>217</u>
8	<u>137</u>	2074	<u>104</u>	138	520	836	
9	<u>93</u>	917		189	226	603	<u>123</u>
10	<u>130</u>	1639		<u>181</u>	448	677	
11	138	1921	<u>116</u>	175	476	659	<u>113</u>
12	<u>77</u>	740		<u>94</u>	252	399	
13	<u>52</u>	538	<u>41</u>	94	169	404	54
14	144	1514	<u>98</u>	<u>132</u>	515	771	
15	<u>136</u>	1636	<u>103</u>	<u>136</u>	631	821	
16	<u>66</u>	544		<u>28</u>	158	226	
17	<u>80</u>	1599	<u>105</u>	114	561	587	
18	<u>127</u>	2121	<u>132</u>	165	746	879	
19	<u>132</u>	2177	136	<u>104</u>	453	623	

Uit dit overzicht blijkt niet dat er een verband is te constateren tussen het lijstnummer en het aantal behaalde stemmen. Lijst 14 behaalt weliswaar telkens de hoogste resultaten, maar de op één na hoogste resultaten zijn bij lijst 18 te vinden. Verder is de lijst met het laagste nummer, lijst 12, bijna telkens bij de laagste scores terug te vinden evenals lijst 15 en 16. Lijst 17 behaalt geen opmerkelijk lage resultaten en van lijst 19 zouden op basis van de onderzochte stelling lagere uitslagen zijn verwacht.

Conclusie

Een eerste visuele inspectie van de data wijst volstrekt niet in de richting van de te onderzoeken hypothese. Bijvoorbeeld voor het jaar 2006 levert een ordening van de groeperingen naar aantal behaalde stemmen het volgende patroon: 12-19-15-21-10-20-17-14-16-23-22-24.

Daarbij moet nog worden aangetekend dat sommige partijen niet in alle kieskringen meededen en dus alleen daarom al op een lager aantal stemmen moesten uitkomen. Met name is dat het geval voor groeperingen 22, 23 en 24 die slechts in 1 c.q. 2 kieskringen meededen.

We hebben de hypothese vervolgens statistisch getoetst. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- voor elk van de jaren is de correlatie (Pearson coëfficiënt) tussen lijstnummer en behaalde stemmen niet significant;
- controleren wij voor het aantal kieskringen dan is de relatie niet

- significant;
- voor elk van de jaren is de rangorde correlatie (Spearman coëfficiënt) tussen lijstnummer en behaalde stemmen niet significant;
 - controleren wij voor het aantal kieskringen dan is de rangorde correlatie niet significant.

Daarmee moet de hypothese als verworpen worden beschouwd.

Datum
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Ons kenmerk
Fout! Onbekende naam
voor
documenteigenschap.

Blad
5 van 5